

Warszawa, 22 lipca 2009 r.

KOMUNIKAT **na konferencję prasową:** ***Kryzys uderza w budżety dużych miast***

W tym roku, po raz pierwszy w historii mijającego dwudziestolecia, dochody samorządów wielkich miast istotnie spadną. Według informacji Ministerstwa Finansów, w perspektywie końca bieżącego roku dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) będą niższe od zaplanowanych o 14,5%, co oznacza spadek dochodów dwunastu miast Unii Metropolii Polskich o ok. 1 mld 380 mln zł (4,5% ogółu ich dochodów). Ministerstwo prognozuje jeszcze większe ubytki w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT), sięgające 27,5%, co może oznaczać uszczuplenie dochodów miast UMP o przeszło 400 mln zł.

W warunkach dekonjunktury spada liczba transakcji, zwłaszcza dotyczących nieruchomości, a więc i wpływów z podatku od czynności cywilnoprawnych (w pierwszym półroczu wpływy te stanowiły jedynie nieco powyżej 60% wpływów pierwszego półrocza ubiegłego roku). Niezmiernie trudno jest też dokonywać sprzedaży nieruchomości komunalnych, zaś ich rynkowe ceny znacząco spadły w porównaniu z ubiegłym rokiem. Dochody 12 miast UMP ze sprzedaży mienia w pierwszym półroczu wyniosły jedynie 54% dochodów w analogicznym okresie roku ubiegłego i 42% dochodów pierwszego półrocza rekordowego w tej dziedzinie roku 2007.

Dochody z czterech wymienionych źródeł są uzależnione wprost od koniunktury gospodarczej. Według aktualnych szacunków Miast spadną one w stosunku do przyjętych budżetów o ponad 2 mld zł, czyli około 7% łącznych dochodów 12 miast. Szacunki te mają charakter optymistyczny i zakładają niepogłębianie się kryzysu gospodarczego.

Budżety wielkich miast obciążone są obowiązkiem wpłat do budżetu państwa, przeznaczonych przede wszystkim na subwencję dla najuboższych jednostek samorządu terytorialnego. Paradoksalnie, w obecnym roku, **przy spadku dochodów podatkowych wielkich miast, wysokość tych wpłat znacząco (o 312 mln zł) wzrosła** w stosunku do ubiegłego roku. 12 Miast UMP w tym roku wpłaci na ten cel do budżetu państwa przeszło 1 mld 300 mln zł, czyli 4,4% planowanych dochodów.

Należy przypomnieć, że przekazywana miastom metropolitalnym część oświatowa subwencji ogólnej pokrywa jedynie część bieżących wydatków oświatowych ponoszonych przez miasta. W ubiegłym roku **12 Miast UMP wydało z dochodów własnych na bieżące wydatki oświatowe ponad 3,2 mld zł, co stanowiło 11,3% całości ich dochodów i równowartość 75% przekazanej miastom subwencji oświatowej.**

Sytuację finansową wielkich miast dodatkowo pogarsza bardzo trudny rynek kredytowy. Pozyskanie kredytów, zwłaszcza długoterminowych stało się trudniejsze, a cena kredytu znacząco wzrosła.

Władze miast podjęły oczywiste kroki oszczędnościowe, jak zamrożenie liczby etatów pracowników samorządowych, ograniczenie liczby wyjazdów służbowych, zwłaszcza zagranicznych. Tego typu środki przynoszą jednak jedynie nieznaczne oszczędności.

Władze miejskie zdecydowane są na utrzymanie przewidzianego poziomu wydatków na oświatę. W sytuacji kryzysu nie można też ograniczać wydatków wspomagających najuboższych. **Przy przewidzianym spadku dochodów oraz utrudnionym dostępie do kredytu, może więc dojść do konieczności ograniczenia zaplanowanych wydatków inwestycyjnych.**

W związku z ogromnymi potrzebami inwestycyjnymi i rosnącym dostępem do środków europejskich, 12 Miast UMP zaplanowało na ten rok rekordowy poziom wydatków inwestycyjnych, przekraczający 10 mld zł. Ten ambitny program inwestycyjny staje pod znakiem zapytania. Wielkie miasta należą dzisiaj w Polsce do największych inwestorów publicznych. **Groźące załamanie finansów miast metropolitalnych nie tylko może prowadzić do niepełnego wykorzystania środków europejskich, ale będzie wprost prowadzić do pogorszenia koniunktury gospodarczej.**

W sytuacji kryzysu gospodarczego i spadku dochodów samorządu terytorialnego - w tym miast metropolitalnych - **zwiększa się negatywny efekt wadliwych rozwiązań obecnych w systemie polskich finansów publicznych.** Należy w tym kontekście zwrócić uwagę przede wszystkim na:

- brak standardów kosztowych wykonywania usług publicznych, dotkliwy zwłaszcza w dziedzinach pociągających największe wydatki samorządu (oświata, pomoc społeczna, transport, w tym utrzymanie i budowa dróg);
- wadliwe rozwiązanie mechanizmu wyrównawczego (tzw. janosikowe);
- zły system finansowania wydatków oświatowych (w tym zwłaszcza rozdziału subwencji oświatowej);
- efekty zmniejszenia stawek podatku od osób fizycznych oraz ulg, uchwalonych przez Parlament w okresie dobrej koniunktury gospodarczej, bez żadnej rekompensaty wiążącego się z tym spadku dochodów samorządu terytorialnego;
- wprowadzanie przez Parlament zwolnień i ulg w podatkach lokalnych niemal bezwyjątkowo bez rekompensaty uszczuplenia dochodów JST.

W obecnej trudnej sytuacji finansowej wielkich miast polskich postulujemy jako środki zaradcze, zmierzające do ratowania programów inwestycyjnych samorządów metropolii polskich:

- przyspieszenie procedowania zaliczek na projekty europejskie, wprowadzenie zaliczkowania nawet do 100% ;
- wprowadzenie pożyczek z budżetu państwa na inwestycje JST;
- prolongowanie terminów wpłat do budżetu państwa na tzw. janosikowe;
- wprowadzenie zasady, że zwolnienia i ulgi w podatkach lokalnych (np. podatku od nieruchomości) ustalają rady JST, a nie Sejm.